

hvorvidt den sigtede vil være indstillet på at samtykke i samfundstjeneste, ligesom der må tilvejebringes oplysninger om mulighederne for at skaffe den sigtede egnede arbejdsopgaver i rimelig nærhed af hans bopæl. I tilknytning til personundersøgelsen bør der gives den sigtede en samlet vejledning om forsøgsordningen, og personundersøgelsen bør indeholde et notat om, at sådan vejledning er givet. Det må under vejledningen gøres den sigtede klart, at hans samtykke til et eventuelt vilkår om samfundstjeneste er uafhængigt af, om det viser sig muligt at skaffe ham de arbejdsopgaver, som eventuelt har været bragt på bane under sagens behandling.«

Ved bedømmelsen af sigtedes egnethed til samfundstjeneste skal der efter Straffelovrådets opfattelse først og fremmest tages stilling til, om han har en rimelig udsigt til at kunne gennemføre et pålagt arbejde. Eller om der omvendt må regnes med en betydelig risiko for, at vilkåret vil blive overtrådt, typisk ved udeblivelse fra arbejdet, men eventuelt også ved en opførsel på arbejdspladsen og et forhold til arbejdet og til andre personer, der ikke er i overensstemmelse med foranstaltningens forudsætninger. Derimod indgår kriminalitetens art og grovhed ikke i egnethedsbedømmelsen. Det er heller ikke kriminalforsorgens opgave at tage stilling til, om samfundstjeneste kan ventes at have en positiv virkning på den pågældende, eller samfundstjeneste omvendt må anses for overflødig.

Kriminalforsorgens slutninger om egnetheden må foretages som led i en samlet bedømmelse af sigtedes personlige og sociale forhold. Heri kan indgå oplysninger om forudgående kriminalitet, om alkoholmisbrug, om uheldige forhold under tidligere tilsynsforløb eller afsoning o.s.v. Det må antages, at personundersøgeren i nogle tilfælde med en ret høj grad af sikkerhed kan betegne sigtede som egnede eller uegnede til samfundstjeneste. Men i andre tilfælde vil bedømmelsen give anledning til tvivl. Der kan næppe siges noget generelt om, hvornår personundersøgelsen bør konkludere, at tvivlen er fremherskende, og hvornår det er rigtigst at give konklusionen en mere positiv drejning, trods en vis tvivl.

En særlig gruppe udgør de sigtede, der over for personundersøgelsen giver udtryk for, at de ikke ønsker samfundstjeneste. Straffelovrådet går ud fra, at denne holdning i sig selv må føre til en konklusion om uegnethed til samfundstjeneste.

Om kriminalforsorgens undersøgelse af personundersøgelsen og egnethedsbedømmelsen under forsøgsordningen henvises til betænkningen, side 117-119.

De foreliggende oplysninger om personundersøgelsen og om egnethedsbedømmelse giver ikke Straffelovrådet grundlag for at stille forslag om ændrede fremgangsmåder, hvilket Justitsministeriet kan tiltræde.

Straffelovrådet stiller forslag om en redaktionel ændring af retsplejelovens § 808, hvorved det gøres klart, at forskriften om personundersøgelse også omfatter sager, i hvilke der kan blive spørgsmål om betinget dom med vilkår om samfundstjeneste.

Justitsministeriet kan tiltræde Straffelovrådets forslag.

9. Arbejdspligtens indhold og omfang.

9.1. Forsøgsordningen.

9.1.1. Retningslinierne med hensyn til samfundstjenestens indhold blev foreslået af arbejdsgruppen i 1980 og kan i det væsentlige føres tilbage til betænkningen »Alternativer til frihedsstraf«, betænkning nr. 806/1977. Det skulle dreje sig om ulønnet samfundsnyttigt arbejde, som ellers ikke kunne forventes at blive udført, og hvis anvendelse inden for straffesystemet derfor ikke kunne komme i nogen konflikt med det almindelige arbejdsmarked. Det sidstnævnte hensyn har lige fra forberedelsen af forsøgsordningen været varetaget gennem forhandlinger med arbejdsmarkedsnævnene, der har godkendt de enkelte arbejdssteder. Arbejdet skulle udføres i de dømtes fritid.

Det lå desuden fast, at man fortrinsvis skulle koncentrere sig om arbejdsopgaver af en assisterende karakter knyttet til foreninger, organisationer, institutioner m.v. af en almenyttig eller velgørende karakter, og at ordningen således ikke omfattede arbejdsopgaver i almindelig erhvervsvirksomhed. Det blev antaget, at man de nævnte steder var i stand til at anvise konkrete arbejdsopgaver, der kunne varetages af ikke-professionelle personer uden for den faste medarbejderstab, eller indpasse sådanne personer i løsningen af arbejdsstedets almindelige opgaver. Det lå uden for rammerne af den påtænkte forsøgsordning at stille arbejdskraft til rådighed for private personer, f.eks. gamle, enligstillede eller svage mennesker, der kunne have behov for praktisk hjælp. Denne afgrænsning havde blandt andet sammenhæng med et ønske om så vidt muligt at placere de dømte i arbejdsmæssige fællesskaber og at minimere risikoen for handlinger, der kunne gå ud over enkeltpersoner.

Det blev forudsat, at arbejdsopgaverne skulle fremskaffes og i de enkelte tilfælde anvises af den frie kriminalforsorg. I forhold til de enkelte dom-